

Lohen Sätä-huuto

Asukkaille

Tornion joen rannoilla.

Dulussa,

Joh. Bergdahlin kirjapainossa, 1864.

Imprimatur: G. F. Aminoff

Jokainen, kuin todella perään ajattelee ja tutkii menoa maailmassa yhteisesti ja täällä meidän maalla erityisesti, täytyy surkuttelemisella havaita, kuinka väärin ihmiset tavallisesti käyttävät luonnollisia lahjoja itsellensä erinäiseksi, jälkeen tulevaisille ja Isänsä maalle yhteiseksi wahingoksi, ehkä vielä joskus näyttäisi, niinkuin olisi erinäiselle hyötyä ja voittoa hetkeksi.

Tätä ajattellessani pyseinyt tällä kerralla yhteen lähellä olemaan ja Tornion joen varrella asuwita erinomaisesti koskemaan käytköseen, siinä toivossa, että löydän monia, jotka lähestyvää yhteistä wahinkoa hawaitessansa, kiiruhstawat ei ainoastansa kieltämään itietänsä erinäistä luulo hyötyä hetkeksi, waan myös walwomaan ja perustamaan keinoja yhteisen wahingon wälttämiseksi.

Kaikkille on hyvin tiettävää, mikä suuri etu Lohen pöytä Tornion joessa on ollut tähän asti, kansoille, jotka sen rannoilla asuneet ovat ja usealla on nyt näkyvä, kuinka Lohen suku wähitellen on wähenemässä, että ehkä näinä aikoina tarkemmin pidetään huolta Lohen pöydästä kuin entisinä aikoina, nyt kuitenkin saahaan wähempi Lohia kuin silloin, mutta syyy tähän Lohen wähenemiseen ei taida olla niin hyvin kaikilta käsitetty.

Koska suomalaisessa wirikirjassa, wirressä 280, jossa wirrentekä weisaa mailman menon turhundeesta, 9 wärpöissä kuuluu; wilja maast', merest' wähenee, taitais joku ajatella, että se on luonnon järjestyksen jälkeen, eli että se on Luojan tarkoitus ja päätös, että wilja maasta ja merestä pitää wähe-

neimän kuin loppu lähenee, mutta jokainen, kuin vähäisen perään ajattelee havaitsee pian, ettei se ole luonnon järjestyksen jälkeen eikä ollenkaan Luojan tarkoitus että wilja maasta ja merestä vähenis, waan sitä vastaan todistaa P. Raamattu 1 Mos. Kirjan 1: 21. 22., että Jumala on kerran luomisessa antanut kaloille wedsjä niinkuin muille luoduille maan päällä käskyn, sanoden: olkaat hedelmälliset ja lisääntykää ja täytäkää meren wedet, joka käsky ei muutu niin kauwan kuin mailina seisoo, jonkaltähden se ei ole luonnon järjestyksen jälkeksi eli Luojan tahdosta, että wilja maasta ja merestä vähenee, waan se on sitä pahemmin yhä muualta tullut wika luonnolliselle olenolle, että wilja maasta ja merestä vähenee. Ja koska tänä wiljan vähentyminen ei ole luonnon järjestyksen jälkeen, eikä ole Luojan tahdosta, jonka käsky sitä vastaan on että wiljan pitää lisääntymän, niin pitää meidän esittää syyn tähän wiljan vähentymiseen muualta. P. Raamattu todistaa myös saman 1 Mos. Kirjan 1: 28 wärsjässä, että koska Jumala oli luonut ihmisen sanoi Hän: Wallitkaat kalat meressä ja taiwaan linnut ja kaikki eläimet, jotka maalla liikkuvat, joista kuulemme että Luoja on antanut ihmiselle käskyn ja wallan että wallita, se on itsellensä hywäksi käyttää ja hoitaa kaiken wiljan sekä maalla että meressä sillä taidolla, kuin Jumala ihmiselle antanut on. Jos nyt niin on käynyt että wilja maasta ja merestä on vähennyt, niin taitaa syä tähän langeta ihmisen päälle, jolle Jumala on antanut wallan wiljaa hoitaa ja sen ylitse wallita. Emme taida löytää muuta syytä tähän wiljan vähentymiseen sekä maalla että wedsjässä, kuin ihmisten edesottaminen, että oikein ennättämällä, yhä toijensa kilwalla, häwittää wiljaa sekä maalla että wedsjässä, olkoon aika mikä hywänsä, esimerkiksi lintuja koska ne heti munivat ja kaloja koska ne heti kutovat eli jo ovat kutomassa, joka edesotto seuraa taitamattomuudesta, joka on waiikutettu himoilta, jotka ovat sowaistneet ihmisen luonnollisen järjen, ettei ihminen jaata käyttää luonnollista järjensä ajalliseksi hyödytykseksi, waan erinäiseksi ja yhteiseksi wabingoksi. Se synnillinen himo joka tässä syynmyksessä olewassa asiassa on sowaistunut ihmisten taidot on ahneus, joka myös on kaiken pahuden juuri. Taitaa joku tätä vastaan sanoa: wilja maasta

den ve-
rjennet
se kuul-
tuin nyt
se vitää
ky muis-
kää foko
täyryy
minkä
ihtuman
Gomasja
ja
hän Suo-
chat wii-
ri, jonka
omaalle!
e muis-
muiste
f
steräjän
kkoa jo
häwit
n Syns-
on kyl-
kfi suo-
is tulee,
maartain
jaahaan
henpyy-
tin tuo-
wakuu-
oka täy-
suojele-
ltaiselle
idetään.
seuraa-

ja merestä vähenee sentähden, että ihmisen siku pajuu, jonka tähden enimmäin ja enimmäin wiljaa pyyttään ja niinmuodoin vähetään, koska arwattawa on, ettei enmätä wiljaa niin paljon sijetä ja lisääntyä kuin elatuksen tarwittewia aina lisääntyy, jotka wiljaa poisottawat ja vähentävät. Minä vastaan tämän pääl- le: jos ihmiset olisit ahneudelta sowaistemattomalla luonnollisella järjellä hoitaneet ja wallineet wiljaa maalla ja merellä ja wilja sitte olisi vähennyt, niin saattais ihmisten lisääntymisen sitte olla syy wiljan vähentymiseen, mutta nyt on toisin asiat, nyt on ihmisten wihmyys ja taitamattomuus pää syy wiljan vähentymiseen, jonka tahtoisiin todeksi näyttää. Katfelkaamme nyt esimerkiksi ja ylöswalistukseksi, esin wiljaa maalla ja sitten wiljaa meressä.

Maanwiljeliä jonnittraa, kyntää ja kylwää peltonsa otollisella ajalla sinä mielessä ja toiwossa, että hän sitä pellosta niittää hedelmän kuin se kypseksi on tullut ja saa leipää itselle ja muille, mutta jos tämä maanwiljeliä himosta uutisen perään kiiruhtaa niittämään peltonsa, koska tähtäpää waista on kufalla, niin saa hän ainoastansa olkia ja kaunoja eli ruumenia ja ei mitään leipää ittellesä eli muille ja me sanoijimme totisesti senkaltaisesta maanwiljeliästä: sillä miehellä on sowaistu taito.

Karjanhoitaja tarwittaa ja päättää lisätä eläinten lukua ja toiwoo myös saawansa lisääntymästä niistä, jotka tiineenä owat, mutta jos tämä karjanhoitaja liban himosta tappaa ne eläimet, jotka tiineenä owat, niin ei hän saa lisääntymästä, waan häwittää entisenkin ja me sanoijimme totisesti senkaltaisesta karjanhoitajasta: hänellä on sowaistu taito.

Mitä me nyt sanomme niistä, jotka kiiman aikana ampuwat eli muutoin tappawat sekä mettä lintuja että wesi lintuja? eikö meillä ole yhtä suuri syy sanoa heistä niinkuin sanoijimme edellä mainituista maanwiljeliästä ja karjanhoitajasta: niillä ihmisillä on totisesti sowaistu taito. Onkos nyt ihmistelemistä jos Göyhen eläimet tällä perällä owat vähenneet, koska joka kerrä nähdään pyssymiehiä ja muita pyssömiehiä esimässä kiima-lintuja saadakijensa heitä ampuu ja muutoin häwittää. Ei ahneus anna pyssömiehesten ymmärtää, että jos tuo yhä muna-lintu saa elää iinikauwan että hän on muninut ja pojat muniesta uloshaunot.

niin saa pyytömies sen yhden laihan muna-linnun edestä 5, 6, 8 j. n. e. liharvaa lintua syksyllä. Tässä muistutamme siitä kaikille hyvin tiedävästä tapauksesta että weillinnut tulewat tänne Pohjanmaalle joka kowat munimaan ja ehkä ne pojat, jotka täällä ovat syntyneet syksyllä menewät kareas lämpymälle maalle talweksi, tulewat he tulewaisena kowainä jos ovat säilyneet tafai-sin koto ja syntyvä maallensa toista sijittämään j. n. e.

Katfelkaamme nyt wiljaa wedesjä, joka myös oli meidän pää-aineemme.

Meidän tarwittis nyt puhua kaikesta kaloiesta, joita täällä Tornion weissä pyytään ja ovat terweelliset ja hyödylliset ihmisille rawinnoksi, mutta koska Lohi on se kala, joka pidetään suurimmasa arwoissa, koska hän on suurin, ihanin ja makuisin ja sen ruofo korkeimassa hinnassa, kaikkein täällä löytywän kalain seurassa, että syystä mahdamme mainita häntä kalan Runinkaaksi, niin tydyimme siihen että ainoastansa puhua Lohesta.

Edelläpäin olen jo maininnut, että Lohewilja on ifoesti wähennyt Tornion joesä ja syy siihen on ihmisten eli pyytäjitten sowaistu taito. Että ihmisten sowaistu taito on ollut syy Lohen wähenemiseen muissa Lohi-wirroissa, tahdon muistella Professor Maschin kirjoitusten jälkeen Lohesta ja Lohen suojelemisesta Skottlandissa, jonka maan wirrat ennen ovat olleet rikkaimmat Lohesta koto maailmassa. Wakaiten nimitettyin miesten kirjoituksesta muistelele hän kuinka entisinä aikoina sekä Hallitus että kansa Skottlandissa pidit suuressa arwoissa Lohenpyydöt ja Lohiwirrat, että jo 1030 ulosannettiin laki, joka kowasti kielii kaiken Lohenpyydyden 26 päivästä Elokuuta 10 päivään Joulukuuta, että sillä ajalla ennätti kokuintua Kutulobia ja että ne sitte jäi rauhasa kutoa. 1318 antoi Runingaas Robert I. lain, joka kowan rangaistuksen haastolla kielii kaikki pyydö laadut, joilla Lohi tulis estetyksi wapaasti menemään ylös ja alas jokea. Sitte undiastettiin ja wahvistettiin lakia Lohen suojelemiseksi 1424, 1427, 1489, 1535, 1563, joka viimeinen laki welwotti wapasukuiset maanomistajat perään katjomaan, että kaikki heidän omaisuutensa rajain sisällä löytywät kieltyt lohen pyydöt poisotettiin 1800 Miksin sakon haastolla. Ilman näitä asetuksia annettiin vielä 1581 uffi laki, joka wahwisti kaikki entiset asetukset, waaran-

tain Lohenpyydyä ja suojelemista ja walittiin arwoissa pidetyt miehet erityiseksi suojeleiksi ja tuomariksi kaikkein Skottlandin Lohi wirtoen ja wettein yli. Nämät suojeleijat ja tuomarit sait myös käskyn, että fangiksi ottaa kaikki, jotka näitä asetuksia rikoi 3600 Miksin sakon haastolla, jos he sen laiminlöit. Nämät kowat asetukset ojottawat kuinka suuren murheen Skottlandin hallitus silloin piti Lohen pyydystä ja Lohi wirroista. Tämän wakaisen murheen pidon alla kukoistui myös Lohen sugu ja saalis oli suurempi, kuin omassa maassa jaksettiin nautita. Lohi oli silloin joka ihmisen joka aikainen ruoka ja todistus siihen on, että oppipojat kaupungeissa ja palwelijat maalla tehit määräksi ettei pyydä Lohia useimmin kuin kolme päivää wiikossa. Silloin olit kaikki sekä isommat että pienemmät wirrat puustawillisesti täynnä Lohia. Mikä Lohen paljous silloin oli saatetaan arwata, kuin 22 päivänä Heinäkuuta 1743 saatiin Thursen joesä yhteen apajaan eli kulseen 2560 Lohia! Mutta silloin olit asetukset hyvät ja niitä noudatettiin, sillä waarantawaiset täytit rehellisesti welwollisuutensa, että Lohia ei saanut yksikään pyytää eikä tappaa 26 päivästä Elokuuta 10 päivään Joulukuuta ja kaswawat pienet Lohet, jotka täällä Torniossa kutsutaan Pikki annettiiin kaswata täydeksi, koska pyytäjät ei saaneet pitää sen tärkeimpiä pyydyneuvoja kuin että pienet Lohet eli Loherpojat pääsit läpi.

Ja se oli silloin niin, koska ihmisillä oli taidollinen hoito, mutta kuinka on nyt Lohen saalis kaikissa niissä wirroissa Skottlandissa? Onkos ne wirrat kokonansa kuirwaneet eli löytyykö niitä jofia enää ollenkaan? Ne samat wirrat ja joet löytywät vielä nytkin, niinkuin muinain, mutta usimmat heistä ovat tyhjäksi pyydy, ja niin tyhjäksi, että viimeinen Lohi on saatu ja peljätävä on, että samoten käy myös toisille wirroille, jollei ihmiset heti hawaitse taitamattomuuttansa ja kokonansa luovu häwittemisestä. Syy tähän Lohen wähenemiseen Skottlandin wirroissa on, että ahneus sokaisi ihmisten taidot että he aloit plonkatoimaan ja joutawana pitämään esi-ijän taitawia ehkä kowia asetuksia ja ryhdyit kilpaa asetuksia rikkomaan ja Lohia häwittemään kieltyllä ajalla, koska Hallitus, suojelemiehet ja tuomarit myös olit niin sokeaksi tulleet, ettei enää nähneet rikosta, waa-

olit myös itte usein osalliset luwattomasja pyydöksi. Tällä tavalla hävitettiin nyt Lohia useita vuosikymmeniä, jolla ajalla asetukset ylönsäätettiin ja Laki nukkui, mutta tämän wapaan häwitöksen alla aloit Lohet wuotisesti wähenemään wirroista ja muutamisja wirroisja, joisja tätä häwitöstyä kaikella toimella ja hartaudella käytettiin, menestyi Lohen häwitäminen niin hywin, ettei ollut enää 1854 yhtään ainoata Lohia; ja niissä wirroisja, joisja häwitäminen ei juuri niin hywin menestynyt on kuitenkin Lohen wäheneminen niissäkin suuri, joka näkyy siitä, että koska Lohen-pyytö arenti esimerkiksi Tweedin wirrasja 1814 maksoi 340,000 Rikkipä, niin maksoi jama arenti 1854 ainoastansa 85,000 Rikkipä, ehkä Lohen hinta viimeainittuna vuonna oli toisen werran kalliimpi kuin ensimmäinittuna vuonna.

Tämä on nyt tapahtunut Skottlandisja ja hyvä ja toivot-tawa olisi, että ihmiset muualla ottaisit ajalla waarin siitä, kuin siellä tapahtunut on.

Tätä häwitämistä, jolla Skottlandin Lohi wirrat on tyhjennetty, on nyt muutamia aikoja käytetty Tornion joesja tuohustamisen ja kulteen kansja lopulla Elokuuta ja koko Syyskuu, ja koska muutamit Torniolaiset ovat alkaneet pelkäämään, ettei he ehi itse hopusti häwitää Lohia Tornion joesja, ovat he awuksensa ottaneet Kemiläisiä, jotka Kemian joesja ovat oppineet niin tarkaksi häwitöstyä konstisja, että siellä on heti ehinnyt niinkawas Lohen häwitämisesjä, ettei taida kukaan wiipyä, ennenkuin Kemian joki on tyhjä, ellei nytkään häwitämistä poisheitetä.

Tiedustelemisen kautta on ilmitullut, että Tornion joesja on näinä wiini vuosina tapettu tuohuksen ja kulteen kautta joka syksy kymmenen tuhatta (10,000) kutu Lohia. Budotamme nyt tämä summa alas, ja pidämme niin että ainoastansa tuhannen (1000) kahdenkymmenen (20) naulan painawaa mäti Lohia häwitetään tuohuksen ja kulteen kautta joka syksy. Konstiillisja Lohen sijittämä laitoksisja on hawaittu ja koeteltu että Lohi antaa tuhannen (1000) Lohia joka naulalle hänen painoastansa, jonka lasjun jälkeen kahdenkymmenen (20) naulan painawa mäti Lohi antaa kahdenkymmentä rubatta (20,000) Lohenpoikaa, jos kaikki mädiinsilmät menestöwät. Budotamme myös tästä summaasta pois yhdeksäntoistakymmentä tuhatta (19,000), jotka saat-

tawat hukkaan mennä kuin Lohi kutoo wapaasti wirroisja, joisja on paljon wihollisia, jotka Lohen mätiä syöwät ja myös niitä wasta syntyneitä Lohenpoikia, kuin ne vielä heikkoja ovat. Kuitenkin jääwät seuraawaiset summat: Tuhannen (1000) mäti Lohia, jotka ovat täydet eli kahdenkymmenen (20) naulan painawat wiiden eli kuuden vuoden ijällä, niin tekee Tuhannen (1000) kertaa Tuhannen (1000) yhden Millionan (1,000,000) Lohia, jotka niinmuodoin tuohuksen ja kulteen kautta häwitetään Tornion joesja joka wuosi, eli toisin sanottu: yksi Milliona (1,000,000) Lohia olisi enämpi tänne tulewina vuosina odottawista, jos kutu Lohia olisi ainoa syksy suojeltaisiin. Suokea on sitte laskea mikä vaikutus tulis jos kutu Lohet wakisesti suojeltaisiin joka wuosi.

Mätiä olen muistellut sillä mielellä, ettei taida yhtään olla joka epäilee, että Lohi tulee takaisin syntyä jooksja, niinkuin wesi-ilintu kewäillä syntyä maallensa, eli että ne Lohet, jotka Tornion joesja käywät ovat juuri Tornion joesja ja ei muualla syntyneet. Niitten tähden jotka kufatiesi vielä epäilewät siitä, tahdon muistella mitä muisja waltakunnisja tästä asiasta on koeteltu. Grinomattain on tämä Lohen ja myös muun kalan luonto, että tulla syntyä wirtaansa kutomaan, koeteltu konstilisen kalansijittämisen kautta Englandsja, Frankriikisja, Ruissja ja myös wähitellen jo meidän waltakunnasjamme, joisja taitawat ja Isänjä maata rakastawaiset miehet ovat paljon tutkineet kalaa ja erinomattain Lohen luomatietoa, jonka kautta he ovat tulleet wakuutetuksi siitä, että kala tulee ylös syntyä wirtaansa kutuun ajaksi.

Englantilainen Andrew Young todistaa että jo 1834 alkoi hän merkitemään Lohia sillä lailla, että hän pani messinki renkaan uimukseen ja päällepitäen tätä merkittemistä muutamia vuosia tuli hän wakuutetuksi siitä, että Lohi tuli takaisin siihen jooksja eli wirtaan, jossa hän syntyneet ja merkitty oli. Sillä ehkä wiisi Lohiwirtaa ulosjuoksi yhteen ja jamaan merenlahteen ja nousu-kala isosia merestä sekaisin tuli lahteen, osaisi kuitenkin jokainen Lohi mennä ylös omaan wirtaansa.

Ensimmäinen kalan sijittäjä Ruissja Jakob Sandungen muistelelee tulkeensa hawaitteemaan kalan konstilisen sijittämisen ja sen

kautta kalan luonnon tulla takaisin syntyvä virtaansa, niinkuin seuraavaksi: Yhtenä ikkynä oli hän hakannut jalkansa, jonka tähden hänen täytyi olla kotona yhdessä kohden ja silloin oli hänen huwitustensa istua senkaltaisessa paikassa, jossa hän näki, kuin Taimenet olit kutomassa. Hän näki selvästi kuinka kutu eli luonnollinen sijittäminen tapahtui. Niskakala asetti itsensä heti mätkälän rinnalle enemmän pyrstön puoleen ja kuin mätkälä laski mätkänsä lasi niskakala warsin niskaan ja että niskaa tuli mätkän päälle, jonka kautta mätkä tuli hedelmälliseksi. Tätä nähtyä alkoi hän ajattelemaan että jos yhtä haavaa pusertaa kutumätkä ja niskaa weteen pitäis saaman hedelmällistä mätkä, josta siinä kaloja myös siihen jokeen eli järveen, jossa senkaltaisia kaloja ennen ei löydy. Näin ajateltu ja päätetty, toimitti hän itsellensä kuulle valmiita sekä mätkä että niskaa taimenia; hänen waimonsa otti niskakalan ja hän itse otti mätkälän ja niin puserut he yhtä haavaa mätkä ja niskaa yhteen maljaan täytetty wedellä. Tätä näin hedelmälliseksi tehtyä mätkä toimitti hän sitte yhteen jokeen, jossa ei koskaan ennen ollut löytynyt Taimenia ja kahden wuoden perästä alkoi jo Taimenia ilmestyvään siihen jokeen ja sitte myös edespäin, josta hän näki, että niistä mätkistä, jotka hän siihen jokeen pani oli tullut Taimenia ja että ne Taimenet, ehkä ne ulosmenit josta suomalaisen mereen lihawuutta saamaan, kuitenkin tulit aikansa takaisin siihen jokeen, jossa he syntyneet olit. Sitten alkoi hän suuremmissa mitassa toimittamaan kalan sijittämistä erityisillä rakennuksilla ja laitoksilla, eikä pitänyt oppiansa salaisuudessa waan ilmoitti sitä myös muille, ehkä eni wuosina suurin osa hänen naapureistansa pilkkasit häntä ja muutamamat nuhtelit, että hän luulee itsensä woimalliseksi tekemään Luojan töitä, mutta mieli on nyt muuttunut ettei kuulu enää pilkkaa eikä soinauksia waan sen sijaan neuwotetaan häntä nyt lukemattomilta opettamaan ja ylöspanemaan kalan sijittämistä rakennuksia, joissa jo paljon kaloja on tehty. Lukemattomia esimerkkiä olisi tähän vielä muista waltakunnista ja myös omasta waltakunnasta, jossa myös viime wuosina on aljettu konstillista kalan sijittämistä wiljelemään, mutta toiwon että mainituissa jo kyllä on wakuuttamaan itsekutakin siitä, että kala tulee syntyvä jokeensa kutomaan ja erinomaisesti että ne Pohet, jotka Tornion

jokeen tulewat ovat myös Tornion joesja ja ei muualla syntyneet.

Kaikki, jotka ovat tutkineet Pohjan luomarettoa ovat wainneet ja tulleet wakuutetuksi siitä, että Pohi ei kudo muualla kuin wirroissa ja maseissa wedessä ikkynillä ja kuin hän on kuronut menee hän jälleen suomalaisen mereen lihawuutta saamaan, ja sen saatuansa lähtee hän taas syntyvä virtaansa. Pohjan kutu on havaittu tapahtuvan tavallisesti Ewys ja Lokatussa eli Mikkelin ja Pyhäinmiesten aikoina ja niistä mätkistä, jotka illoin kudun aikana ovat tulleet hedelmälliseksi, syntyvät Pohjenpojat kewaipuoleen talwea eli Maalis ja Huhtikuussa, jotka Pohjenpojat wiihyvät yhteen eli kaksi wuotta joen uwanoisia ennen kuin he menevät ulos suomalaisen mereen, jossa he waasta saawat Pohjan muodon ja lihawuoden. Minä arwelen että ne Pohjenpojat, jotka Tornion joesja karjinoilla saadaan ja joita olen kuulut muutamilta mainittawan Viikiksi, ovat kolmen eli neljän wuoden iällä ja ovat ainoastansa yhteen eli korkeimmin kaksi talwea olleet suomalaisessa meressä. Uskon myös että moni on nähnyt Tornion joen rannoilla neljän kuukauden wanhvoja Pohjenpoikia, jotka ovat parin tuuman pituisia, ehkä onto ei tunne heitä, eikä arwaa että ne ovat Pohjenpojat. Usia on useassa nuunissa joesja niin wakaijeksi tutkittu ja koeteltu, ettei tarwitte meidän enää wähibintäkään epäillä siitä, että kaikki ne Pohet, jotka Tornion jokeen nousewat, ovat myös Tornion joesja syntyneet.

Koska tämä on epäilemättömiä, että meidän on turha odottaa muita Pohia Tornion jokeen, kuin ainoastansa niitä Pohia, jotka täällä Tornion joesja syntyneet ovat, pitäis itsekunin alikaman huomaitsemaan, mikä kauska wähibinto se on ettei lasu eli kutu Pohet saa suojesusta, waan tulewat häwitereksi. Tähän asti ja erinomattain wiini kymmenekenerena olewa tapa wöbustamisella ja kulleen pyödyllä ikkynillä on totisesti tehty arwamattoman wähibingon ja jos täänkaltaista Pohjan häwittämistä edespäin käytetään niin ei juinkaan ne wireät wöbustamiset ja saurat kullamiehet armahda sitä wiimeistä Pohia, joka täällä nyt olewalla käydyksellä saatetaan heti löwää, ja minä ja moni muu uskomme wakaijeksi, että jos maailma tekee vielä wiitkimmintä wuotta ja wöbustaminen ja kulleen pyörittäminen sillä aialla päät-

lepidetään niinkuin nytkin, niin ovat mainittuun 50 vuorokauden kuluksi ne wireät tuohusmiehet ja saurat kulteppyytäjät saamaan viimeisen Pohjan Tornion joesta, niinkuin olemme saaneet Skottlandin Pohjan wirroista, joissa samalla tavalla nähdään on matkassa, Pohjan jutu hävitettiin kokonaan. Niin käymän että ne vanhat, jotka silloin elävät saavat tulla lausujensa että meidän lapsuudemme aikana oli iso Pohjan saalis Tornion joesta, jota muistelemista lasten keskuudessa ihmetellään, koska he ei silloin enää saa nähdä näköinen se Pohjan nimitetty kala on; tämän pitää tapaan sanon minä, ellei muutos heti tapahdu tässä taitamattomasti.

Asukkaat Tornion wirran rannoilla, sekä Ruottin maan puolella, sekä Torniossa että Lapinmaassa, ajatella meidän perään kuinka te hoidatte tätä suurta raavaa Luoja on antanut tälle muutoin aivan köyhälle pohjan Otafakaat viimeinkään waari niistä esimerkistä kuin kuuleta Pohjanwirroista ja antakaat ne ikäivät mutta opettavaisen lufjet sieltä olla teille waroitukseksi!!

Hallitukselta odotamme Pohjanperän Väänin maan anomuksen jälkeen asetusta, joka määrää 100 miestä kaiselle joka tuohuksella, kulteella eli muutoin pyytää tää Pohjan pohjanperän Väänin joissa jälkeen 15 päivän kuluksi, josta jaksosta päällekantajalle tulee puoli. Tämä on hyvä että hallituksen puolesta tulee joku asetus ajatella tulemaan kutulohia, mutta joska vielä tämä odotettava asia ei se vielä ole voimallinen suojelemaan kutulohia, erinäköisellä muodossa kuin maanferäjän anomus on ollut.

Minä uskon että täydellinen suojeleminen kutulohille ainoastansa, jos jokainen Pohjan pyydön omistaja ja pyytaja tulee wakuutetuksi hävittäväisen syys pyydön, nimitetty hystämisen ja kulteeseen pyydön wahingollisuudesta ja siitä tettuina kaikki yhteisesti menewät sentkalaiseen sowingtoon, sellisesti, ei puolittain eli osittain, tarkoittaa kutulohien miesta ja Pohjan jutuun lisääntymistä ja etjivät sent sowingtonne laillisen woiman, että se wakaifasti rikkomatta

Tutkinto ja keskustelu ainceksi tahdon eteen asetta

haifet pykälät, jotta pidän ainoana wakaifena perustuksena siihen yhteiseen sowingtoon joka tarkoittaa Pohjan suojelemista ja lisääntymistä Tornion joesta:

1. Kaikki Pohjan pyytö pitää lopetettaman 26 päivä Elokuuta, jonka jälkeen Pohjan ei saa pyytää sinä vuonna mitään tawalla.

Muistutus. Eikä tämä aika monen arveluksen jälkeen pidetään ylönn warhaisena, tahdon muistuttaa, että Pohjan pyytäjille ei ole mitään wahinko että lopettawat pyydön 26 päivä lokakuuta, sillä senjälkeen ei ole saalis tawallisesti ollut runjas ne Pohjan jotka silloin saahaan ovat jo niin laibat, ettei ole mitään jowelias suolata niitten seuraan, jotka kauvaksi tulewat, — ole tämä wahinko suuri sen hyödytyksen suhteen kuin siitä seurataan, että Pohjan säilyy kudem ajaksi, sillä jota enämpi kudu Pohjan sitä suurempi paljous heistä siikää tulewiksi vuosiksi.

2. Neljäntenä wuorokautena sitte kuin Pohjan pyytäminen kielty pitää kaikki irtanaifet patonewot, nimitäin warwot ja linnut poisotettamaan karfinoista ja muista padoista.

3. Pyytönewot pitää oleman niin harwat että 3 ja 4 naulan painawat Pohjanpojat helposti pääsewät läpi.

Muistutus. Tätä vastaan sanotaan: jos werkot ja herrat pitää oleman niin harwat että 3 ja 4 naulan painawat Pohjanpojat eli Piikit pääsewät läpi, niin menewät myös täyden koloifet Siikakalat keinoonja. Tähän vastaan: Pohjan pyytäjä! Anna Siikakalan mennä, että Siian pyytäjäksi saawat jotakin ppoonsa, sillä en usko että Pohjan pyytäjät on koskaan hyötyneet niillä Siikaloilla, kuin karfinoilla saadaan, mutta ne 3 ja 4 naulan painawat Pohjanpojat hyödyttawät Pohjan pyytäjää, joska he kolmen vuoden perästä ovat täydet Pohjan, jotka ei ole mitään pilana Pohjanpuolikossa.

4. Silloin kuin Pohjan pyytäminen on luwallinen pitää wuorokausi wiikossa, nimitäin Lauwantai illasta Sunnuntai illaan, oleman Pohjanle wapa-wuorokausi, niin että merta reijäit padoissa pidetään auki ja puhtaana kaikista pyytönewoista ja karfinoilla annetaan Pohjan rauhasja olla.

Muistutus. Tätä pykälää vastaan sanowat ilmansti aifit muut Pohjan pyytäjät paitte ne kaikkein ylimmäifet. Toif

on kolla että ne Lohet, jotka Sunnuntaina obitse pääsivät alimaisesta pyytö paikasta tulevina päivinä kiinniotetaan ylempänä olevissa pyytöpaikoissa, mutta koska jokaisesta pyytö paikasta Sunnuntaina pääsee Lohia vapaaksi ja myös siitä ylimmäisestä niin karttuu kuitenkin tämän kautta yksi joukko Lohia, jotka sijittävät monenkertaisesti sen saan. Me pidämme että Tornion joessa säilyis tämän kautta kesässä (1000) Tuhannen Lohia ja jos laskeimme että niistä on ainoastansa 800 mätilohta jotka tuovat niin antavat nämät Lepopäivinä vapaaksi päästetyt kalat ennen mainitun lastin jälkeen Kahdeksan sataa rihatta (800,000) Lohenpoikaa, joista pitäis näkyä että Lepopäivän pitäminen ei ole tapoksi vaan suureksi voitoksi. Tämä on semvuoiksi kaubiatava asia, että erinomattain karjinoilla heittää kullekta Sunnuntaina, joka ei ole työ vaan lepopäivä. Sekä Englaandissa että Ruujassa on Lohen pyytö kielty Sunnuntaina.

5. Tuohustaminen vitää oleman kokonansa kielty Tornion joessa.

6. Jokainen kuin huvattomasja pyydössä kohdataan, eli muutoin näitä pykälöitä ylitte käy pitää warsin menettämän pyytöneuvonsa ja safoitettaman 300 Rikstä, joista $\frac{1}{2}$ pitäis tuleman Vitäjän köyhille, $\frac{1}{4}$ rikoksen ilmiantajalle ja Kruunun päällekkantajalle yhteisesti ja $\frac{1}{4}$ perustus rahaksi yhteiseen Lohen hoitamisen tarpeeksi.

7. Jokainen kuin myy eli ostaa werestä Lohia Lohen wapauden aikana on edellä mainitun jakon alainen

8. Kaikki Lohen pyydön omistajat sekä joessa että meressä ovat velwoitetut että Lohi weronsa jälkeen osaa ottaa Konstillisen Lohen sijittämisen ylösrakennukseen Tornion joessa niinkuin myös sen jota vuoriseen ylöspitämiseen.

Muistutus. Ilman sitä että huolenpidolla hoidettu konstillinen Lohen sijittäminen Tornion joessa saattais arwamattomasti lisää Lohia, niiltä ihmiset jenkautta tutuksi Lohen luomatiedon kansa, ja niinmuodoin itsekukin tuntemaan welvolisuutenia Lohen situa suojelemaan.

Näitä olen eteenasetannut wakuutettu, että jos täänkaltainen wafainen hoito estilässä tulee Lohen pyydölle Tornion joessa, niin pitää heti näsymän, että Lohen wilsja ei wähenne, vaan li-

ääntyy wuon wuodelta ja tomon ja odotan myös että erinomattain Papit ja Vitäjän Gimmiehet niinkuin myös ne monet muut taitawat ja toimelliset miehet, jotka Tornion joen rannoilla asuwat, ottawat huoleksensa tämän vainawan asian, että alkawat itsekukin kohdatansa tyhijänsä ja Vitäjisjäsä walfuttamaan että tulis heti waarantawaisilta toimeensaateruksi jenkaltainen yhteinen sowinto, jonka kautta lähesnyvä wahiuko wälterään ja arwamatoim juuri etu uskyjille ja jälkentulewille woitetaan.

Yksinfertajiesia parhaassa tarkoituksessa firjoittanut.

Lohenystävä.

Nicolaus Kierikka